

25 jaar eenwording: Sloop van de Muur

Serie 'Van de val van de Muur naar eenwording'

Achtergrond - 11 juni 2015 - Auteur: Marja Verburg

Bijna 2000 kilometer beton, prikkeldraad en hekwerk en 716 uitkijktorens moesten na de val van de Muur in en om Berlijn worden verwijderd. Op 13 juni 1990, zaterdag 25 jaar geleden, begon de officiële sloop door de DDR-grenstroepen die de Muur jarenlang hadden bewaakt.

Het afbreken van de Muur begint al direct na de val op 9 november 1989. Talloze 'Mauerspechte' hakken met beitels, hamers en wat ze verder aan gereedschap kunnen vinden op de gehate Muur in. In de binnenstad worden in de maanden daarna een paar delen van de grens verwijderd, bijvoorbeeld tussen de Brandenburger Tor en de Friedrichstrasse. Maar de officiële sloop begint op 13 juni 1990, aan de Bernauer Strasse.

Het is een enorme klus. De Muur, die op 13 augustus 1961 werd gebouwd, liep niet alleen dwars door de stad tussen Oost- en West-Berlijn, maar ook om heel West-Berlijn heen, langs de grens met het Oost-Duitse achterland. In totaal gaat het om bijna 160 kilometer. Voor de grens was bijna 2000 kilometer aan beton, prikkeldraad, hekken en ander afscheidingsmateriaal gebruikt. Bovendien zijn er 716 uitkijktorens die weg moeten. [Meer over de Muur in het Dossier Berlijn: Geschiedenis op straat](#) en [in het Naslagwerk Geschiedenis](#)

Tijdlijn Duitse eenwording

[Van de val van de Muur tot de eenwording](#)

1,7 miljoen ton bouwafval

De Muur wordt verwijderd door de DDR-grenstroepen die de grens jarenlang hebben bewaakt. Naar schatting heeft de sloop rond 1,7 miljoen ton bouwafval opgeleverd. Een deel daarvan is hergebruikt en is hier en daar alsnog in Berlijn terecht gekomen, onder wegen en parkeerplaatsen.

De sloop van de Muur wordt versneld door het eenwordingsproces. Twee weken voor de grenstroepen met de afbraak beginnen, heeft de Oost-Duitse regering de muntunie tussen de DDR en de BRD goedgekeurd, die op 1 juli van kracht wordt.

Daarmee vervallen alle grenscontroles tussen de BRD en de DDR. Al in november 1990, twee maanden eerder dan oorspronkelijk gepland, is het grootste gedeelte van de Muur in Berlijn afgebroken. De sloop van de grens om Berlijn heen duurt tot midden jaren negentig.

Zuid-Korea

Delen van de Muur zijn als monument bewaard gebleven. Bekend zijn de [East Side Gallery](#), het door kunstenaars beschilderde gedeelte aan de Spree, en de Muurresten op de Bernauer Strasse, waar ook de [Gedenkstätte Berliner Mauer](#) is. Door heel Berlijn heen is met dubbele rijen kinderkopjes over straten en stoepen aangegeven waar de Muur gelopen heeft.

[Bekijk een interactieve kaart van de resten van de Muur.](#)

Langs de 160 kilometer lange route van de Muur is tussen 2002 en 2006 de Berliner Mauerweg aangelegd, een fiets- en wandelpad dat ook langs monumenten, gedenktekens en prachtige natuurparken voert. [Lees meer over de Berliner Mauerweg op het Berlijn Blog](#)

Stukken van de Muur zijn inmiddels over de hele wereld verspreid, in Europa, de VS, Australië, Azië en Afrika. In Zuid-Korea staat een Muursegment vlakbij de grens met Noord-Korea als symbool voor de hoop dat het land ooit weer wordt herenigd. [Bekijk een overzicht van de verspreiding van de Muur over de wereld in The Guardian](#). Op 9 november 2014, op de 25e verjaardag van de val van de Muur, stond een muursegment bij De Melkweg in Amsterdam voor het [FestiWALL](#). De stukken Muur zijn in de zomer van 2014 door de Muurbrekers uit Berlijn naar Nederland gevaren. [Lees meer over het project van de Muurbrekers](#)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/11851/25-jaar-eenwording-sloop-van-de-muur>